

**MUUTAMIA ÄITI-SYLVIN SANONTOJA
JA PARI ISÄ-TOIVON
YNNÄ MUIDENKIN**

Koonnut Tuovi Paju

*Liekuta laakuta Laukkase lasta,
Laukkane itse lässii
Mie ko mäni häntä katsomaa
ni hää ol terve ko pässi*

*kannakselainen kansanlaulu
(läsiä=sairastaa)*

Aa

A kuis sanotaa? - Kiitos. - Kiitti. Äiti-Sylvi: —kiitti (paino 2. tavulla).

A ko ei ni ei kun ei, niin ei.

A mingä höile tiet? minkä noille mahtaa?

A shto ti djelaish? *MITÄ sinä teet?* kysyi äiti-Sylvi joskus venäjäksi, hyvin lempeällä äänellä.

A siit? entä sitten?

A vot! hyväksyvä sanonta tai lauseen alussa 'no sitten' tms. *A vot, mie mäni ja tei.*

Aahku toive, tahto, hinku. *Hää sai aahkuu ajettuu*, s.o. sai tahtonsa läpi tai toiveensa toteutumaan.

Ai ko ol lustii / ko juostii ja kustii / ja toiset pojat tulliit justii! hokema Kannakselta.

Aurinko paistaa kaheksaalt kantiilt s.o. kirkkaasti. *Nouse jo yllää, aurinko paistaa kaheksaalt kantiilt.*

Aijjaa yllää herättää, 'ajaa ylös'.

Aika ko tulloo ni makkarat syyvvää sanontaa käytettiin lohdutuksena tilanteessa, missä oli siunaantunut tarpeettoman paljon ruokaa tai muuta.

Aika tavaran nautitsoo kaikelle tulee ajan mittaan käyttöä, ks. ed.

Ain miul o sen verra rahhaa, jot maksa papi ulos äiti-Sylvin toteamus, kun joku oli kirkollisveron takia eronnut kirkosta.

Anna paskale puol paitajais, / jos ei piisaa, ni leikkaa lievettä lisäks.

An tassii anna mennä, mahd. venäläisestä sanasta.

An iehhaittaa 'anti mennä', tulee venäjän sanasta 'pajiehali'

An patsaa anna mennä, kuten edellä.

Antaa itseen vastaa selostaa mitä on tehnyt, esim. jonkin työn teettäjälle tai jos on tehnyt toisin kuin olisi pitänyt; 'antaa meriselitys'.

Asja perrää tosissaan, esim. *oikeeks hää asja perrää etsi.*

Ee

Ei hattu haittaa rempseästä, huolettomasta ihmisestä: *sitä miestä ei hattu haittaa.*

Ei hengetielistä rauhaa ei hetkenkään rauhaa.

Ei hyvin piisaa jollei vähän jää Hämeestä evakkomatkalta tarttunut sanonta koska on näin kirjakielinen muoto?

Ei kessää ei talvee *se ei tie ei kessää ei talvee*, s.o. ei muuta mitään.

Ei koiraa viettää ei sen vertaa, että sillä kannattaisi koiraakaan houkutella. *Tätä nyt ei uo ei koiraa viettää*, s.o. jotain on hyvin vähän.

Ei mittää muuta ko multa suuhu heikkokuntoisesta vanhuksesta, yleensä ei kuitenkaan lähipiirin ihmisistä.

Ei hongale ei haavale jostain mitättömästä: *se ei maistunt ei hongale ei haavale.*

Ei kaik yhtä tie eivät kaikki ole samanlaisia, 'eivät tee samaa'. Käytettiin varsinkin jos joku teki jotain aivan eriskummallista.

Ei maksa haastaa ei kannata mainitakaan. *Sitä ei kerkii kukkaa, ei maksa haastaakkaa!*

Ei nii pahhaa jottei jottai hyvvääkii usein hirtehinen sanonta.

Ei päivää koi vahinkoo.

Ei sutta neulaal tapeta äiti-Sylvin sanonta, jos hän esim. katsoi että ostosreissulle piti ottaa enemmänkin rahaa tai jos hankittiin jotain runsaammin kuin ehkä ensi hätään tarvittiin tms.

Ei tie jälkiikää vahvistava sanonta: *ei käy serkkujaa katsomaas, ei tie jälkiikää.*

Ei tolku(m) määrää älyttömästi, tolkuttomasti. *Nii paljo viskoit vettä, ei tolkum määrää!*

Ei vähä mittää

Ei yrry ei ärry ei parane, ei pahene

Eihä tää oo ko vettä vaa, Eihä tää oo ko rahhaa vähätteleviä lauseita, joilla annetaan ymmärtää, että oikeat harmit ovat paljon suurempia.

Enne miust miehe saap ko pieneest pojast humalaisen sanomaa.

Hh

Hailii, seltii, putroo ruoasta: silakkaa, silliä, puuroa; näin vastattiin joskus, kun joku kysyi mitä oli syöty.

Haltitu rallaa 'voi halvattu' tyyppinen lempeä manaus.

Hekkää, sano Samuli mummo he = ole hyvä, hekkää = olkaa hyvät.

Herra häne uskojaa (siu uskojais) vahvistakkoo hiukan sarkastinen huomautus.

Herroi veitsepää hieno, tyylikäs. *On ko herroi veitsepää*, erityisesti Himmi-tädin eli Hilda Uutun sanonta—hänhän oli ollut herrasväillä sisäkkönä.

Hevo häntää, hevo persiisse hiiteen, tiehesi. *Mää sie siint hevo häntää!*

Hoi kättä, hoi jalkaa sanottiin esim. kun joku valitti vaivojaan; ei välttämättä myötätuntoinen ilmaisu.

Hullu ei huomaa, ja viisas ei virka mittää usein lohdutuksena.

Hullu viisii hullun lailla, esim. ankarasti työtä paiskivasta: *se tekköö hullu viisii sitä talojaa.*

Hutu huttunnaa kun jotain on paljon tai sakeasti.

Huuvo kans huutaen. *Hää tul kova huuvo kans kottii.*

Hyvvääkii ko o paljo ni asja o piloil.

Hyvä ja paha rajal *onks miu päähäi kuuma? (s.o. onko kuumetta). No se o hyvä ja paha rajal.*

Hyö o kaik samallaisii, vaik höitä ois Mustaamerree ast Leppä-mummon eli Loviisa Ikosen päätelmä, erityisesti miehistä.

Häne tottee, häne valehee kun ei tiedä, onko joku puhunut totta.

Hättää myyvvääkii 'hätää vaikka toisille jakaa'.

Hää o sen näköne niiko ois yhe syönt ja toista alottaant.

Hää sano päivää ja mie sano päivää tokaistaan, jos joku on vain jaaritellut pääsemättä asiaan; tositapauksesta liikkeelle lähtenyt sanonta.

Ii

Ieli ieli juuri ja juuri, luultavasti venäjän ilmaisusta 'ili-ili', joko-tai.

Ikosii selvii Ikosen Salomon, Hilda, Martta ja Sylvi tunnettiin paikkakunnalla `selvapäisinä', s.o. etevänä ja lahjakkaana sisarusparvena.

Ikosii äkäsi toinen mielipide samasta joukosta, Salomon Ikosen tyttären Pirkon kertoma.

Illa vieri illan mittaan.

Iltarusko ilma rusko, aamurusko päivä paska ilma rusko = hyvän ilman rusko.

Itse iestä hukkaan, pilalle, valuu tyhjiin. *Pakkane ko tul, ni kaik männiit marjat itse iestä.*

Ji

Joro jälil hukassa, väärässä paikassa, 'joronjäljillä'; *ukot o taas joro jälil.*

Jot pää keikkuu lujaa, vauhdikkaasti.

Jumala puottaa kive päähä Leppämummon eli Loviisa Ikosen hyvin konkreettinen käsitys Meidän Herramme rankaisutoimista.

Jumalaviljaa ruoka, ravinto; *pijä kääees, älä puota jumalaviljaa.*

Juo vettä sano Jakone sanottiin, jos ei ollut muuta juotavaa - ja varsinkin jos viina oli loppunut!

Jääp terält, jääp hamaraltkii jos ei sitä tee yksi, s.o. se parempi tekijä, niin jää toisiltakin tekemättä: *se ko jäi terält ni jäi hamaraltkii.*

Kk

Kaaputtele kankkujais ja revi pyllyreikäjäis/persereikäjäis sanottiin erityisesti lapselle, joka ei keksinyt mitä tekisi.

Kahe kahtovaa kahden kesken, silmätysten: *haastoit kahe kahtovaa.*

Kaikkii on ja kaikkii saahaa kehaisu.

Kaks pimijää vastakkai sydäntalven päivistä.

Kaluta mustale luule sättiä t. parjata perinpohjaisesti. *Minjoist (=miniöistä) ei kelvant kukkaa, hää kaik kalvo mustale luule.*

Katso sitä laupiaal silmää! tarkkaile, seuraa. *Mie mää lypsämää, katso sie sitä putrokattilaa väli laupiaal silmää!*

Kaurane paska harmi, este. *Mie pääsi siint ko kauraseest paskaast.* (kaurassa on paljon akanoita!)

Kehnois mais alamaissa, s.o. joku on vähissä rahoissa tms.

Kelle se viina mieltä antaa? (yksi äiti-Sylvin lempilauseita)

Kerra kurk puuhu, sillokii jalka poikki jos yrittää jotain epätavallista ja epäonnistuu.

Kerätä kerjätä; joku Paju-sukuinen oli käynyt katsomassa Bromarvin Tervasaarta asuinpaikakseen, mutta luopui todeten: *a kerräämääkii jos jouvut, ni hommaa ens vene.*

Keträtä silkkii laiskotella. *A hyö senko keträjäät silkkii.*

Kiittimet ristii kädet ristiin, sanontaa käytettiin usein huojennuksesta: *sen ko saivat tehtyy ni panniit kiittimet ristii.* Vrt. Kääet ristii kyynäspäitä myöte.

Ko enkeli kelkaas kun keli/kyyti/meno on oikein hyvä ja sujuva.

Kohotella korvijaa havahtua t. heräillä vähitellen.

Kuka kerra keksitää, sitä ain arveltaa (=epäillään).

Kuka mitä kaapii, se sitä saapi.

Kyl maailma tassii kyllä maailma tasoittaa/opettaa.

Kyl o oksa ottajii, ko o puu kaatajii.

Kyl sie sen tii(j)ät, mitä saap olla. Sitä sie et tiijjä mist se raha tulloo ostajan vastaus kauppiaan kysymykseen *mitä saisi olla?*

Käi kui käi kävi kuinka hyvänsä.

Käitse hovil, näitse herraa, saitse rahhaa? kyläläisten sanonta; hovi=kartano, varsinkin venäläisten rikkaiden omistama—kyläläiset kun usein tekivät 'hoville' erilaisia töitä.

Käytös neljä äiti-Sylvin kommentti, jos joku oli tehnyt vääryyttä tai jotain väärin.

Käätet ristii kyynäspäitä myöte erittäin suuren huojennuksen ilmaus, vrt. *'kiittimet ristii'*.

Ll

Laita laps asjale, mää itse peräst.

Linnut liinaas somasti, sopuisasti, 'kun kaikki on hyvin'; rakastuneista saatettiin sanoa että *siin hyö istuit ko linnut liinaas.*

Liukas ko tiaise pääluu esim. talvisesta tiestä.

Loikaa sanonnassa *'syyvvää jot posket loikaat'*; kehaisu.

Luusi laasi kaikkineen; *kokosiit sinne kaik sukulaiset luusi laasi.*

Läp suu 'läpi suun', s.o. ohi suun. Sananparsa *männiit läp suu ko Jerema Paavo paskat* saattoi tarkoittaa tilannetta, missä Paavo ei saanut pelloilleen toisen lupaamaa lantaa vaikka oli niin sovittu.

Mm

Maailma hyvä, maailma hauska tms. oikein hyvä tai hauska/ikävä: *nii maailma hyvät vehnaset tein; maailma pahhaa saijuu juottiit.*

Maata nennää(n) väärääks nukkua pitkään, nukkua pommiin.

Makehiin palonnaa herkkuna, 'makeina paloinaan', *hää söi nekkii makehiin palonnaa.*

Mie mäni mämmikuorillei olen lopen uupunut. Vrt. "mie uo iha lutus". (muistammehan, miltä mämmin pinta näyttää kun se on tullut uunista)

Mikä o tehty se o tehty äiti-Sylvin lempilauseita. Ei jälkiviisautta, vaan yleensä kehotus pistää töpinäksi ja saada jokin asia hoidetuksi.

Mingähäto tekis? 'minkähän tuo tekisi', esim. lauseissa *jos mie nyt syötän elokkaile nää vanhat ruuvat, ni mingähäto tekis? Jos hää ei maksa, ni mingähäto tekköö?*

Minkälaisii ovat HYÖ! äiti-Sylvin huudandus; varsinkin jos joku oli käyttäytynyt huonosti lasta kohtaan, niin lasta lohdutettiin sillä; huom. paino aina viimeisellä sanalla.

Mitä sie etsit, täs o siu hattuis alkoi kaskusta, jossa näin sanottiin epähuomiossa kävijälle, jonka toivottiin lähtevän.

Mää männessäis, tuo tullessais, uo ollessais / Männessäis mää, tullessais tuot, ollessais uot.

Mää mää ja mäkätä männessäis! myös murteella leikkimistä.

Mä että täältä erkanen, sen katson voitokseni virren säe, jota äiti-Sylvi käytti, esim. lähtiessään litimärältä heinäpellolta tai avannolta pyykkiä huuhtomasta.

Nn

Napa näkky naapurii sanottiin varsinkin lapsille, jos nämä olivat ilkosillaan tai eivät pukeutuneet niin kuin piti.

Napakka ko tupakka hyväksyvä toteamus, napakka=soma—tupakkahan on muuten kukkiessaan varsin soma—tai

Neulaalt heitetty Himmi-tädin eli Hilda Uutun kehu *nii on ko neulaalt heitetty* (s.o. kuin räätälin jäljiltä).

Niskaa ast kovin paljon: *töitä o niskaa ast.*

No nyty! sanottiin painokkaasti, kun jokin vihdoon näytti onnistuvan (paino 2. sanalla).

Nukkumato henk sisäs vanha ihminen, joka ei enää 'elänyt tässä maailmassa'. *Peräkammariis makasiit, ei olt ko nukkumato henk sisäs.*

Nu shto? No mitä? 'Voi sentään' tms.; venäjän HY CTO.

Nyt meil ei oo mittää sellasta ongelmaa, mitä ei vois rahal ratkassa äiti-Sylvin lohdulliset sanat monessa pulmatilanteessa.

Oo

Oikijaa antii rehellistä, oikeaa saantoa. *Oniks tää nyt oikijaa antii?*

Olkoo miu puhehei mitätö väitteen peruutuksen yhteydessä, mutta myös ennen kuin väitetään jotain, 'takaporttina' käytetty sanonta.

Ol mitä ol, mienen syö pienen lapsen puuskahdus, josta tuli pysyvää perheperinnettä - myös kuvaannollisesti: en niele mitä hyvänsä.

Olkoo jos vaikka olisikin, olkoon minun puolestani. *Syö vaa, se o hyvää. Olkoo jos.*

Ompas ämmä kissa kyllähine käytetään, kun joku ei huoli jotain haluttavaa, s.o. vaikkapa hyvää ruokaa.

On ko kuolema kuva 'kuoleman kuva', kalpean tai muuten huonokuntoisen näköisestä ihmisestä.

Onnee uutee tuppaa, lapse lykky lattijalle toivotettiin uuteen kotiin.

Onne omijaa on omiaan, on oikein sopiva johonkin asiaan.

Onnees koprinnee ylen onnellinen (kopra=koura). *On hää nyt onnees koprinnee.*

Ottaa häntähee ottaa mukaansa. *Oti lapset häntähei ja vei veslipile.*

Ota silmä kopraheis ja katso: katso tarkemmin.

Ottaja antaja kanapaska kantaja sanottiin siitä, joka ensin antoi ja sitten otti pois.

Pp

Paa siihe laskuu *paa siihe laskuu, jot se ol jo valmeheeks pilahuunt*, 'menköön siihen piikkiin'.

Pahhuuve haltuus hunningolla, rappiolta, hoidotta: *koko mantsikkamaa ol pahhuuve haltuus.*

Panna pakkojaa hinkua, painostaa; *ei myö ois lähetty, mut hää vaa pan pakkojaa.*

Panna turki hihhaa ja tehä uuvestaa sanottiin lapselle, joka kiukutteli tai johon oltiin muuten tyytymättömiä: *siut pittää panna turki hihhaa ja tehä uuvestaa.*

Papa saijuu teelehdistä tehtyä teetä, vastakohta pussiteelle. (pappa=isä-Toivo)

Paremp kymmenä kyttyy (miehen veljeä) **ko yks naao nappulaine** (nato = miehen sisar)

Petolinnu persii ruma, kolkko tms. *Naama ko petolinnu persii.*

Pijä näpissäis säilytä tarkkaan, älä luovuta käsistäsi.

Pitkä ja kaita ko Paavo Jussi paita.

Pitkä ko vanarisytyttäjä Pietarin kaasulyhtyjen sytyttäjiksi valittiin vain pitkiä miehiä — vanarit eli katulyhdyt olivat korkealla.

Piä pitkää kättä kurota kunnolla, että yletät.

Piä venäläistä veljennäis, mut piä veits taskussais.

Pojat pojat metskanapojat 'metsäkanan' pojat, näin toruttiin telmiviä tai pahanteossa olevia poikia.

Pyhätyö ei arkeen avita 'ei arkena auta', s.o. ei kannata ahertaa pyhäpäivänä.

Päthyi sano pentu lastenkirjasta, kun me pienet emme osanneet sanoa kirjan kummallista sanaa "pthyi".

Päält tähteet parasta päältä.

Rr

Raha tulloo ei voi estää leikillisesti esim. kun sai markan.

Raha tulloo raha luokse sanoi äiti-Sylvi, jolla oli vain muutama markka, kun hän löysi 20-pennisen.

Rahvaa loijjuu väen vellomista, väkijoukon kuhinaa; *ollaa täs, katsotaa rahvaa loijjuu.*

Repässä silmään herätä: *mie ko repäsi silmäin ni hää ol jo siin.*

Riipi raapi sekaisin; *kampaa päähäis, siul o hiukset iha riipi raapi.*

Risti itseis sama kuin "siunaa itseis".

Ruskija ko repo esim. ruskettuneesta ihmisestä.

Rääty myöte järjestyksessä; *kaiva potattii siint pello laiijaast, ota rääty myöte.*

Ss

Saaha asuks saada aikaan.

Seisovilt jaloltaa seisoltaan, myös äkkikuolemasta: *nii vaa kaatu seisovilt jaloltaa.*

Sie rattoo pyysit, mie rato toi vanha kasku miehestä, joka oli tuonut pyynnöstä kukon jonkun mummon pikku kanalauman ratoksi. Kanat eivät kuitenkaan alkaneet munia, ja kun mummo soimasi miestä, tämä totesi: *a sie rattoo pyysit...*Käytettiin myöhemmin muissa yhteyksissä.

Siin o siu hattuheis lippa suunnilleen 'siitäs sait'.

Sil asjal ol siunausta sanoi äiti-Sylvi, jos jokin asia - varsinkin vastoin odotuksia - onnistui.

Silmät lorriillaa esim. kuumepotilaan harittavasta katseesta.

Sitä lukkuu niin muodoin, tarkemmin ajatellen tms. *Hää ol sitä lukkuu ainakkii kaheksakymment vuotta vanha.*

Siunaa itseis ja käy makkaamaa äiti-Sylvi lapsille illalla.

Sova käynt mies tää nyt ei osajais, sova (=sodan) käynt mies!

Sukehee suopetäjä, tekohee tervaskanto kalevalainen mukaelma.

Suo siel, vetelä tääl.

Suuhuu mauks, huvikseen, mielensä hyväkseen: *mie koha haastoi suuhui mauks.*
Suukii jäi/jääp selällee suuresta ihmyksestä tms. *Nii ol hyvää jot suukii jäi selällee.*
Suutkaset summat paljon; *hää sai talostaa suutkaset summat.*
Suuttuu poropaskaaks sydämistä toden teolla (poro=tuhka)
Syvän seisattuu huonosta olost, joka varmaan ennakoi äidin sydänvaivoja:
minnuu väsyttää nyt nii jot syvänkii seisattuu.
Syökää paskaa, sano Samuli mummo Samulin Anni oli suorapuheinen emäntä eikä suvainnut, kun lapset nirsoilivat ruokansa kanssa.

Tt

Taas tul laiska autetuuks jos ei tarvinnutkaan tehdä jotain.
Talvi tulloo tappaa lapset, kesä tulloo antaa kengät.
Tapo tahallee verkkaisesti; *mie juoksi, hyö tulliit tapo tahallee.*
Tarpeet tasa kun mitään ei tunnu puuttuvan: *miul ainakkii o tarpeet tasa.*
Tehhä vennäiks tehdä huonosti, 'venäläisittäin'...
Terjotski jori, raivolski vori, sornaretski solovetski Terjokkoiset eli terijokiset olivat tämän sananparren mukaan viekkaita, raivolalaiset varkaita, mustajokiset eli rajajokiset 'solovetsilaisia' =Solovetskissa oli vankileiri. Rajajokiset= kelmit, ei muuta kuin vankilaan!
Tulloo saae ko ämmät o äkäsii saae=sade.
Tunnoos ollessaa ='tajuissaan ollessaan', s.o. kun vielä jaksaa: *sie vie kerput lampahile viel tunnoos ollessais.*
Tuo tänne sotisopani, kanna vainovaatteeni äiti-Sylvi esim. väsyneenä jotain aloittaessaan tai vastenmielisen työn edessä. Lause on Kalevalasta.
Tätä matka taivahasse 'kyllä nyt kelpaa', usein ivallisesti.

Uu

Umme uikkaan umpiväsyneenä. *Mie uo iha umme uikkaan.*

Vv

Vaik maailma halkijais sanonnalla tehostettiin puhetta: *mienen sinne mää vaik maailma halkijais.*
Valkeus nauraa pimeyve töitä ei kannata tehdä iltapimeällä, vaan jättää valoisaan aikaan.
Valkijaal maal missä asiat ovat hyvin: *mie elä ko valkijaal maal.*
Vanha lapset o vaivasii yleinen uskomus vanhana synnyttävästä. Loviisa Ikonen oli 45-vuotias, kun sai kuopuksensa Sylvin, joka eli 80-vuotiaaksi ja sairasteli vasta elämänsä lopulla.
Valosa aikaa päiväsaikaan. *Ompele ne vast valosa aikaa.*
Vasen ottaa, oikia ojentaa enne: jos syyhyttää vasenta kättä, tulee rahaa, jos oikeaa, niin menettää rahaa.

Vennäi usko/Vennäi pappi erotukseksi omasta luterilaisuudesta.

Vilu hornakka kylmän hytinä.

Vuiveska *seiso siin ko mikä vuiveska*, s.o. tönkkönä paikallaan tai toisten tiellä; venäl. sanasta vuiveska = liikemerkki, nimikilpi.

Vähä valehus o puhhee kaunistus.

Yy

Yks tie kaks asjaa hoitaa parikin asiaa yhdellä kertaa.

Yksinäine laps avioton lapsi. *Matiltaal ol kaks yksinäistä lasta.*

Ylös ja maaha armeijan äksiisistä omaksuttu termi, tarkoittaa komentelua, kurinpalautusta.

Joska sano vastaa, mut Anni anto hänele ylös ja maaha.

Ää

Älä kose sormellaiskaa usein käytetty varoitus. (kose=koske, kajoa)

Älä/Elä hulluttele/humputtele vastaa nykysuomen epäuskoista 'ei voi olla totta'. *Älä hulluttele, hää nyt ois mänt nii kehnole miehele!*

Älä utsita älä härnää, älä yllytä.

Älä tantsi syyvessäis! 'älä tanssi syödessäsi', äiti-Sylvin komento ruokapöydässä, jos joku liikkui tai kiehnäsi.

Älä virka mittää älä muuta sano, sanopas muuta.

Älä ylekatso köyhä antii.

Vähän sukuselvitystä:

Samuli mummo eli Samuli Anni oli Anna Paju, Samuli (Samuel) Pajun vaimo ja Toivo Pajun isoäiti

Äijä=isoisä. Leppä-äijä oli Taavetti Ikonen Uudenkirkon Vammelsuun Leppänenestä. Paju äijä oli Emil Paju Terijoen Tyrisevältä. Leppämummo taas oli Loviisa Ikonen, Taavetin vaimo. Taavetti Ikosen lapsia olivat Salomon, Hilda, Martta ('Maitti') ja Sylvi (tässä äiti-Sylvi). Emil ja Ulla Pajun lapset olivat Anna (myöh. Käki) eli Anni-täti Harjavallasta, Eino (Piikkiön Eino-setä) ja isä-Toivo.

Vain vaippas, miekkas...

Sanat olivat useissa sodanaikaisissa kuolinilmoituksissa käytetystä muistovärssystä, mutta äiti-Sylvi käytti niitä ihan tavallisessa arjessa. Kun vaikkapa joku lastenlapsista oli lähtenyt Tervasaaresta ja lattialta löytyi lähteneen pikkuisen sukka, äiti huokasi:

Vain vaippas, miekkas...

Vaippa tarkoitti tuohon aikaan vielä viittaa eikä vauvanvaippaa, paitsi sanassa harsovaippa.

Äiti-Sylvi: Sylvi Loviisa Paju o.s. Ikonen
2.10.1915 – 1.7.1996

*Vain vaippas, miekkas, matkasauvas sun
jää tänne kanssa muistos kaivatun*